

δημοσιευθέντι τόμῳ «Ποιήσεις Γ. Μαρκορά» τινὰ ἐδημοσιεύθησαν καὶ ἄλλοτε ἐν κερκυραϊκαῖς ἐφημερίσι. Πρὸ εἰκοσιπενταετίας περίπου ἐδημοσίευσε τὸν «Ερχομὸν τοῦ Γεωργίου Α' εἰς τὴν Κέρκυραν» καὶ τὸν «Βασιλικὸν Ὕμνον» ὃν ἐμελοποίησεν ὁ Μάντζαρος. Ἐπὶ τῆς ἀγγλικῆς Προστασίας ἔγραψε καὶ ἐδημοσίευσε τὴν σάτυραν «ὁ Λέλεκας καὶ ὁ Σπαρτσίνης» δι' ἧς ἐσατύριζε τὸν πρόεδρον τῆς Γερουσίας Κεφαλλῆνα Καροῦσον. Ἐπίσης ἔγραψε τὸ libretto τοῦ μελοδράματος τοῦ μουσικο-διδασκάλου Λ. Ἐύντα «Conte Giuliano» καὶ ὅμοιον τοῦ μελοδράματος τοῦ μουσικοδιδασκάλου Εδ. Λαμπιλέτ «il Castello Maledetto». Τῷ 1875 ἐδημοσίευσε τὸ περίφημον ἐπικὸν ποίημα «Ὁρκον», ὅστις ἀνεδημοσιεύθη ἐν τῷ ἄρτι ἐκδοθέντι τόμῳ.

Αἱ ποιήσεις τοῦ Μαρκορά κατέστησαν αὐτὸν γνωστὸν ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ. Τινὲς αὐτῶν μετεφράσθησαν ἰταλιστὶ παρὰ τοῦ καθολικοῦ ἱερέως καὶ ποιητοῦ

Φρ. Δεμέντου, ἄλλαι δὲ παρ' ἄλλων γαλλιστί. Εὐφημον μνεῖαν περὶ τοῦ Κερκυραίου ποιητοῦ ποιοῦνται ὁ Tomaseo ἐν τῷ Dizionario Estetico (Ἐν Φλωρεντίᾳ 1867 σλ. 626) λέγων ὅτι ἔγραψε ἐπιτυχῶς «in quanto ha di più eletto e difficile lo stile italiano». Ἐπίσης βιογραφοῦσιν αὐτὸν καὶ ἀναλύνουσι τὰς ποιήσεις του ὁ Α. Gemma ἐν τῷ συγγράμματι του «Canti neo-ellenici» (Venezia 1881) — ἡ γαλλίς κυρία J. Lamber ἐν τοῖς Poètes grecs contemporains (Paris 1881) — ὁ Α. Gubernatis ἐν τῷ συγγράμματι του Storia Universale della Letteratura (Milano 1883-85) καὶ ἐν τῷ Dictionnaire International des Ecrivains du jour (Firenze 1888 à 1890).

Ὁ Γεράσιμος Μαρκοράς διατρίβει πάντοτε ἐν Κερκύρᾳ, ἐξηκονταπενταετῆς περίπου τὴν ἡλικίαν, ἀπολαύων πλήρους ὑγείας, μόνην προσφιλεῖ ἀσχολίαν ἔχων τὰ βιβλία του καὶ τὴν ποίησιν.

Σ. Π.

ΕΚ ΤΟΥ ΚΑΤΩ ΚΟΣΜΟΥ.

 Ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἀνθρώπου ὑπάρχουσι στιγμαί, καθ' ἃς ἡ παντοκράτειρα φύσις ἀποκαλύπτεται εἰς τὰ ἐκπληκτα αὐτοῦ ὄντα ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ ὑψηλῇ μεγαλοπρεπείᾳ, — εἴτε ἐν τῇ σιγῇ τῆς νυκτὸς ὑπὸ τὴν μυστηριώδη λάμψιν τοῦ ἐνάστρου οὐρανοῦ, εἴτε ἐν τῷ ὀρυμαγδῷ τῶν μαινομένων στοιχείων, εἴτε ἐπὶ τῇ ἐπιβλητικῇ θέᾳ ὑψικαρήνων ὀρέων. Πάντοτε δὲ ἐν τοιαύταις στιγμαῖς τῆς μεγάλης ταύτης ἀποκαλύψεως ὁ ἄνθρωπος συναισθανόμενος τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀδυναμίαν καὶ μηδαμινότητα βεβαιοῦται συγχρόνως ὅτι ἡ τύχη τῆς ἐπιγείου ὑπάρξεώς του εἶνε ἀναποσπάστως συνδεδεμένη καὶ ἐξηρημένη ἐκ τῆς αὐθαιρέτου κυριαρχίας τῶν μυστηριωδῶν δυνάμεων, αἵτινες δεσπόζουσι τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς. Ἀλλ' οὐδέποτε καθίσταται ἡμῖν ἐναργεστέρα ἡ συναισθήσις αὕτη, ἢ ὅταν στρέψωμεν τὸ πνευματικὸν ἡμῶν ὄμμα εἰς τὰ ἀνεξερευνήτα ἔγκατα τοῦ πλανήτου ἐφ' οὗ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀνέκαθεν ὑπὲρ πᾶν ἄλλο διήγειρε τὴν ἀνθρωπίνην προσοχὴν καὶ φιλομάθειαν, εἶναι οἱ φυσικοὶ καὶ παγκόσμιοι νόμοι οἱ διέποντες καὶ ὀρίζοντες τὴν ὑπαρξίν τῆς ὑφ' ἡμῶν κατοικουμένης οὐρανίας σφαίρας· καὶ εὐλόγως· διότι ἐξ αὐτῶν κατὰ πρῶτιστον λόγον ἐξαρτῶνται οἱ ὅροι τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἰδίου ἡμῶν ὁργανισμοῦ. Ἀλλ' ἀφ' ἐτέρου πάλιν οἱ κατόικοι τῆς γῆς δὲν δύνανται νὰ ἀντιληφθῶσι πολὺ περισσότερον τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας τοῦ πλανήτου ἐφ' οὗ ζῶσι, τὸ δὲ ἀσυγκρίτως μεγαλῆτερον αὐτοῦ μέρος, ἢτοι ὁλόκληρον αὐτοῦ τὸ ἐσωτερικόν, μένει εἰς τὰ ὄντα τοῦ ἀνθρώπου αἰωνίως ἀπόκρυφον καὶ ἀνεξερευνήτον· Ναὶ μὲν γινώσκουμεν τὸν ἐξωτερικὸν φλοιὸν τῆς γῆς, ἀγνοοῦμεν ὅμως τί ἐμπεριέχει, εἰ καὶ οὐδαμῶς ἀμφιβάλλομεν ὅτι ἐκ τῶν μυστηριωδῶν ἐγκάτων τοῦ ἡμετέρου πλανήτου πανίσχυροι δυνάμεις διηνεκῶς ὑπενεργοῦσιν, ἐπεμβαίνουσιν εἰς τὰς τύχας τῆς ἡμετέρας ὑπάρξεως.

Ἀλλὰ ποῖα ἄρα γε ὕλαι καὶ ποῖα δυνάμεις ἐπικρατοῦσιν εἰς τὰ ἀπέραντα ἐκεῖνα βάθη; Τί ἐγκρύπτουσι τὰ σκοτεινὰ ἔγκατα τῆς γῆς;

Περὶ τοῦ ὑποχθονίου τούτου κόσμου ἐπεκράτησαν ποικιλώταται καὶ παραδοξόταται ἰδέαι, πρὸ πάντων κατὰ τοὺς προτέρους χρόνους. Ἰδίᾳ δὲ οἱ σεισμοὶ ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς τὰς διαφορωτάτας παραδοξολογίας. Οὕτω λόγου χάριν οἱ παλαιοὶ ἐνόμιζον ὅτι οἱ σεισμοὶ προέρχονται ἐκ τινος μετατοπίσεως τοῦ κέντρου τῆς γῆς. Ὑστερον δ' ἐπεκράτησεν ἡ γνώμη ὅτι αἱ ἐκρήξεις τῶν ἡφαιστίων ὀρέων προκύπτουσιν ἐκ τῆς ἀναφλέξεως τῆς ἐν τῇ γῇ ἀποτεθησαυρισμένης καυσίμου ὕλης, ἢτοι τῶν λιθανθράκων, τῶν πετρελαίων καὶ τῶν τοιούτων· ὡσαύτως δὲ ἐκ τῆς ἀναφλέξεως τῶν ἐν τῇ γῇ ἀερίων ἐξήγουν τὰς δονήσεις τῆς γῆς, τοὺς σεισμούς. Ἐπ' ἴσης διαδεδομένη ἦτο ἡ γνώμη ὅτι οἱ σεισμοὶ τῆς γῆς προξενοῦνται ἐξ ἰσχυροτάτων ἠλεκτρικῶν ἐκρήξεων, ἐξ ὑποχθονίων οὕτως εἰπεῖν κεραυνῶν. Παραλείπομεν πλείστας ἄλλας, ἐν μέρει ἀλλοκότους θεωρίας, ἵνα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νεωτάτων ἐρευνῶν ἐξετάσωμεν, κατὰ τὸ δυνατόν, τί πράγματι συμβαίνει καὶ ποῖα κατάστασις ἐπικρατεῖ εἰς τὰ ἀπέραντα ἐκεῖνα βάθη, εἰς τὰ ἀνεξερευνήτα ἔγκατα τῆς γῆς. Πρὶν ἢ ὅμως προβῶμεν περαιτέρω, ἀνάγκη νὰ προτάξωμεν ὅτι ἡ ἐπιστήμη δύναται μὲν νὰ ἐξερευνᾷ μεθ' ἱκανῆς ἀκριβείας τὴν κατάστασιν καὶ τὴν σύστασιν ἀπείρως μακροσμένων ἀστέρων, ἀλλὰ δὲν κατάρθωσεν εἰσέτι νὰ γνωρίσῃ ἡμῖν ἐκ τίνων ἀκριβῶς ὕλῶν συνίσταται τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ἡμετέρου πλανήτου καὶ ποῖα ἀκριβῶς ἐπικρατεῖ κατάστασις ἐν τοῖς ἐγκάτοις τῆς γῆς. Οὐχ ἥττον ὅμως δυνάμεθα ἐκ πολλῶν βεβαίων καὶ ὁμολογουμένων ἐπιστημονικῶν ἀνακαλύψεων νὰ ἐξαγάγωμεν ἐμμέσως ἱκανὰ συμπεράσματα περὶ τῶν ἀγνώστων ἐκείνων βαθῶν, εἰς τὰ ὅποια ἀδυνατοῦμεν νὰ διεισδύσωμεν ἀμέσως. Αὐτὸ δὲ ἀκριβῶς εἶνε τὸ μέγιστον κατόρθωμα τῆς σημερινῆς ἐπιστήμης ὅτι τὰ συμπεράσματα αὐτῆς δὲν εἶναι πλέον αὐθαίρετα ὡς πρότερον, ἀλλ' ἔχουσι τοσοῦτον μείζονα πιθανότητα καὶ ἀξιοπιστίαν, ὅση πλείονα καὶ ἀσφαλἔστερα εἶναι τὰ δεδομένα γεγονότα, ἐξ ὧν συμπεραίνει περὶ τῶν ἀγνώστων καὶ ζητουμένων.

Μετὰ πάσης ἀκριβείας γνωστὰ ἡμῖν εἶναι τὰ ἀμέ-

σως πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς πλησιέστερα μέρη τοῦ ἐσωτερικοῦ αὐτῆς· γινώσκουμεν δὲ ὅτι, καταβαίνοντες εἰς τὸ βάθος, συναντῶμεν κατ' ἀρχὰς ἀραιότερας μάζας χωμάτων καὶ πετρωμάτων, εἴτα δέ, βαθύτερον, ὑπερμεγέθη πετρώδη κοιτάσματα διαφόρου συστάσεως, πυκνότερα, σκληρότερα καὶ στερεώτερα. Ἄν δὲ ἡδυνάμεθα νὰ εισδύσωμεν ἔτι βαθύτερον, θὰ εὐρίσκουμεν ἴσως καὶ πολλοὺς διακένους χώρους καὶ πολλὰ ὕδατα, ἐν ὑποχθονίοις λίμναις καὶ ποταμοῖς ἐπιτελοῦντα διηνεκῶς τὴν καταστρεπτικὴν αὐτῶν ἐργασίαν, καὶ ἀτμούς καὶ ἀέρια, ἐνεργοῦντα ἐκεῖ κάτω τὴν ἰδιάζουσαν αὐτοῖς ἐνέργειαν. Ἐν τούτοις, καίπερ ἀδυνατοῦντες σωματικῶς, ἄς προχωρήσωμεν βαθύτερον, ἀείποτε βαθύτερον διὰ τῆς φαντασίας, καθοδηγούμενοι καὶ χειραγωγούμενοι ὑπὸ τοῦ λογικοῦ. Εἶνε ἄρά γε κενὸν τὸ ἐσωτερικὸν τῆς γῆς ἢ πεπληρωμένον βαρυτέρων ὑλῶν, λ. χ. χρυσοῦ καὶ ἄλλων πολυτίμων μετάλλων;

Πρὸς τὸ ἐρώτημα τοῦτο ἀποκρίνεται ἡμῖν ἡ ἐπιστήμη μεθ' ἱκανῆς πιθανότητος. Διότι, ἂν ἀγνοεῖ τὴν ποιότητα, τὴν φύσιν τῶν ὅλων συστατικῶν τοῦ γηγένους σώματος, γινώσκει ὅμως τὴν πυκνότητα καὶ τὸ βάρος τῆς ὅλης μάζης τῆς γῆς· ἡ ἐπιστήμη δηλαδὴ ἔχει ζυγίση τὴν γῆν, ἔχει προσδιορίσῃ τὸ ὅλον αὐτῆς βάρος. Τὸ δυσκολώτατον τοῦτο κατόρθωμα κατώρθωσε κατ' εὐφρέστατον τρόπον πρῶτος ὁ Ἄγγλος φυσιοδίφης Cavendish, πολλὰ δὲ ὕστερον γενόμενα ἔρευναι ἀπέδειξαν ἐν γένει τὴν ὁρθότητα τῶν ὑπολογισμῶν του, ὅτι δηλαδὴ ὁλόκληρος ἡ γῆ σφαῖρα ἔχει βάρος ἐν στρογγύλῳ ἀριθμῷ, 9000 τρισεκατομμυρίων (trillionen) στατήρων. Ἀλλὰ γνωστοῦ ὄντος τοῦ μεγέθους καὶ τοῦ βάρους ἐνὸς ἀντικειμένου, δυνάμεθα καὶ περὶ τῆς ἐσωτερικῆς συστάσεως τῆς μάζης αὐτοῦ νὰ σχηματίσωμεν ἰδέαν τινά, κατὰ προσέγγισιν ἀκριβή. Οὕτω καὶ περὶ τῆς γῆς. Εἶνε τώρα γνωστὸν ὅτι ἡ ἀποτελοῦσα αὐτὴν μάζα εἶνε κατὰ μέσον ὅρον ὀλίγον τι ἐλαφρότερα τοῦ σιδήρου, καὶ ὅτι ὁλόκληρος ἡ γῆ εἶνε $5\frac{1}{2}$ φορές βαρύτερα ἢ ἰσομεγέθους σφαῖρα ἐξ ὕδατος μόνου συνισταμένη. Ἐκ τούτου λοιπὸν βεβαιούμεθα ὅτι οὔτε ἐν τῷ ἐσωτερικῷ αὐτῆς εἶνε κενὴ οὔτε μὲ ἐκτάκτως βαρεῖα ὕλας πεπληρωμένη, ἀλλὰ συνίσταται ἐξ ὑλῶν, αἱ τινες ἐν τῷ ἐσωτερικῷ αὐτῆς εἶναι ὀλίγον τι πυκνότεραι καὶ βαρύτεραι ἢ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ αὐτῆς φλοιῷ.

Ἐνῷ διὰ τοιούτων ὑπολογισμῶν λαμβάνομεν γινώσκιν τινα περὶ τῆς ἐσωτερικῆς συστάσεως τῆς γῆς, ἀφ' ἑτέρου πορίζομεθα ἔτι περισσοτέρας περὶ τῆς ἐκεῖ ἐπικρατοῦσης καταστάσεως πληροφορίας δι' ἀμέσων παρατηρήσεων.

Οὕτω λόγου χάριν δι' ἀμέσων παρατηρήσεων μανθάνομεν ὅτι ὅσα βαθύτερον εισδύομεν εἰς τὰ ἐσωτερικὰ στρώματα τῆς γῆς τοσοῦτ' ὑψηλοτέραν θερμοκρασίαν συναντῶμεν· οὕτως ὥστε εἰς τὰ πετρώδη στρώματα ἡ θερμοκρασία κατ' ἕκαστον διάστημα 30 μέτρων βάθους αὐξάνει κατὰ ἓνα βαθμὸν Κελσίου. Ἄν ὁ νόμος οὗτος ἴσχυε μέχρι τοῦ κέντρου τῆς γῆς, τότε θὰ ἐπεκράτει εἰς τὰ μυχαιάτα ἐκεῖνα μέρη τοῦ ἡμετέρου πλανήτου ἀκατανοήτως ὑψηλὴ θερμοκρασία, ἀπείρως ὑπερβαίνουσα τὰ ὅρια τῆς ἀνθρωπίνης φαντασίας, διότι περὶ τὸ κέντρον τῆς γῆς ἡ θερμοκρασία θὰ ἦτο ἐνὸς καὶ ἡμίσεως ἑκατομμυρίου βαθμῶν Κελσίου. Ὅτι ὅμως ἡ κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἀναλογίαν αὐξήσις τῆς θερμοκρασίας δὲν ἐξα-

κολουθεῖ ὁμοιοτρόπως μέχρι τοῦ κέντρου τῆς γῆς, βεβαιούμεθα καὶ ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε γενομένων καταμετρήσεων, αἵτινες, εἰ καὶ δὲν ἐπεκτείνονται πέραν τῶν χιλίων μέτρων βάθους, ἐν τούτοις ὅμως ἀποδεικνύουσιν ὅτι εἰς μεγαλύτερα βάθη ἡ αὐξήσις τῆς θερμοκρασίας συντελεῖται βραδύτερον ἢ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς.

Οὐχ ἦττον ὅμως, ὅσον βραδεῖα καὶ ἂν γίνεται ἡ πρὸς τὸ βάθος ἀνάλογος αὕτη αὐξήσις τῆς θερμοκρασίας, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς γῆς ἐπικρατεῖ θερμότης ἐξαισία καὶ ἀδιανόητος. Ἡ τρανοτάτη ἀπόδειξις τούτου εἶναι τὰ ἠφαιστεία ὅρη, τὰ ἐξερευγόμενα μάζας πυριφλεγείς, ἀμέσως ἐκ τῶν ἐντοσθίων τῆς γῆς ἐξερχομένας καὶ πληροφοροῦσας ἡμᾶς περὶ τῆς καταστάσεως, ἣτις ἐπικρατεῖ εἰς τὰ ἀπέραντα ἐκεῖνα βάθη. Πόσον ὑψηλὴ πρέπει νὰ εἶνε ἡ ἐκεῖ ἐπικρατοῦσα θερμοκρασία, δεικνύουσιν ἡμῖν οἱ ἐκ τῶν κρατήρων τῶν ἠφαιστειῶν ἐξορμῶντες ρύακες, ἡ κοινῶς καλουμένη «λάβα» (πυρίτηκτοι ὄγκοι πετρωμάτων, διατελούντων ἐν ρευστῇ καταστάσει). Συγχρόνως δὲ ἐξηγοῦσιν ἡμῖν αἱ ἐκ τῶν ἠφαιστειῶν ἐξερχόμεναι ὑλαι τὴν γένεσιν καὶ καταγωγὴν διαφόρων εἰδῶν πετρωμάτων τῶν ἡμετέρων ὁρέων, ἅτινα ἀναμφιβόλως ἀπετελέσθησαν πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων ἐκ τηκτῶν ὑλῶν, καὶ ἄλλων πάλιν πετρωμάτων, ἅτινα ὑπὸ ὑψηλοτάτην θερμοκρασίαν συμπαγέντα μετεβλήθησαν πρὸ ἰόντος τοῦ χρόνου. Πάντα ταῦτα ἐμορφώθησαν πρὸ ἀναριθμητῶν αἰώνων ὑπὸ περιστάσεις βεβαίως πολὺ διαφόρους τῶν νῦν ἐπικρατούσων, καὶ τὰς ὁποίας ἐντελῶς ἀδυνατοῦμεν νὰ φαντασθῶμεν ἐν τῇ στοιχειώδει αὐτῶν μεγαλοπρεπείᾳ.

Ἐν τούτοις, ἔχομεν καὶ τώρα ζωντανοὺς μάρτυρας τῶν προαιωνίων ἐκείνων καταστάσεων τῆς ἡμετέρας γῆς, μαρτυροῦντας συγχρόνως καὶ περὶ τῶν νῦν ἐν τοῖς ἐγκάτοις τῆς γῆς ἐπικρατούσων καταστάσεων λίαν πιθανὰς μαρτυρίας. Οἱ μάρτυρες οὗτοι εἶναι οἱ ἥλιοι, τὰ αὐτοφεγγῆ, τὰ φλεγόμενα ἐκεῖνα οὐράνια σώματα, ἅτινα καλοῦμεν ἀπλανεῖς ἀστέρας, εἰς ἐκ τῶν ὁποίων εἶνε καὶ ὁ ἥλιος ὁ φωτίζων καὶ θερμαίνων τὴν ἐξωτερικὴν ἐπιφάνειαν τῆς ἡμετέρας γῆς.

Πράγματι, ὅπως λάβωμεν ἀκριβεστέραν τινὰ ἰδέαν περὶ τοῦ πῶς ἦτο πρότερον ὁλόκληρος ἡ γῆ καὶ πῶς εἶνε σήμερον ἐν τοῖς ἐγκάτοις αὐτῆς, τὸ ἀριστον μέσον εἶνε ἡ παρατήρησις καὶ ἐξέτασις τῶν ἡλίων, τῶν καιομένων ἐκείνων κόσμων ἐν τῷ ἀπείρῳ οὐρανῷ. Εἰς τοὺς φλεγομένους ἐκείνους ἀστέρας, οἵτινες ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτῶν φωτὶ φαίνονται ἡμῖν ὡς «ἥλιοι», εὐρίσκονται πάσαι αἱ ὑλαι ἐν ρευστῇ πυριφλεγεί καταστάσει, οὕτως ὥστε αἱ μάζαι αὐτῶν ἀποτελοῦσι μίαν μόνην πυρίνην θάλασσαν, περικαλυπτομένην ὑπὸ φλεγομένων αερίων.

Καὶ διὰ τῆς σήμερον γενικῶς σχεδὸν παραδεδομένης ἐν τῇ ἐπιστῇ θεωρίας περὶ τῆς γενέσεως τῶν οὐρανίων σωμάτων ἐξηγεῖται ἡμῖν καὶ ἡ γένεσις τοῦ πυρὸς τῶν ἀστέρων ἐκείνων. Κατὰ τὴν θεωρίαν ταύτην, οἱ ἀστέρες ἀπετελέσθησαν πρὸ ἀνυπολογίστων αἰώνων διὰ τῆς βαθμιαίας συμπυκνώσεως ἀπειρομεγέθων ὀμιχλοειδῶν ὀγκῶν διακεχυμένων ἐν τῷ ἀπείρῳ αερίων καὶ τῆς μετασχηματίσεως αὐτῶν εἰς ρευστὰς σφαῖρας, αἵτινες ἐν τῷ ψυχρῷ κενῷ ὑπόκεινται εἰς βραδείαν καὶ βαθμιαίαν ἀπόψυξιν. Ἡ ψύξις αὕτη ἐν τῇ ἡμετέρᾳ γῇ προὐχώρησεν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἐσχηματίσθη εἰς τὴν

έξωτερικὴν αὐτῆς ἐπιφάνειαν στερεὸς φλοιός, ἐμπερικλείων ἐν ἑαυτῷ τὸν διάπυρον ρευστὸν πυρῆνα.

Κατὰ ταῦτα οὐδαμῶς ἀμφιβάλλεται ὅτι ἡ γῆ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ αὐτῆς πραγματικῶς διατελεῖ εἰς τοιαύτην κατάστασιν καὶ ὅτι ἐπικρατεῖ ἐκεῖ τερατωδῶς μεγάλη θερμokraσία. Κατὰ τὸν Henrich ἐπικρατεῖ εἰς βάθος 84,000 μέτρων ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς γῆς θερμokraσία 2500 βαθμῶν Κελσίου, ὑπὸ τὴν ὁποίαν πᾶσαι αἱ γνωσταὶ ἡμῖν ὕλαι μεταβαίνουσιν ἤδη εἰς πύρινην ρευστὴν κα-

τάστασιν. Καὶ ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ διατελοῦσαν κατὰ τὸ μέγιστον αὐτῆς μέρος πρέπει νὰ φαντασθῶμεν τὴν γῆνιν σφαῖραν, κεκαλυμμένην μόνον ὑπὸ λεπτοῦ σχετικῶς, στερεοῦ φλοιοῦ ὀλίγων ἴσως μιλίων πάχους· οὕτως ὥστε ἡ ἐξωτερικὴ στερεὰ ἐπιφάνεια τῆς γῆς ἔχει τοιοῦτον περίπου λόγον πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῆς τετηγμένην μάζαν, οἷον ὁ φλοιὸς μεγάλου τινὸς μήλου πρὸς τὸ ἐκλελεπισμένον αὐτοῦ σῶμα.

(Ἔπεται τὸ τέλος.)

ΠΑΡΑ ΤΩ ΡΟΒΕΡΤΩ ΚΩΧ.

ΚΑΝΕΝ ἄλλο ὄνομα δὲν ἀπέκτησεν ἐν τοσοῦτο βραχεὶ χρόνῳ τοσαύτην δημοτικότητα, κανὲν ἄλλο δὲν διεδόθη μετὰ το-

σαύτης ταχύτητος μέχρι τῶν ἀπωτάτων χωρῶν τῆς ὑψηλῆς, καὶ εἰς κανὲν ἄλλο δὲν συνεδέθησαν

τοσοῦτον ἀναρίθμητοι ἐλπίδες καὶ προσδοκίαι, τοσοῦτον ἀναρίθμητοι εὐχαὶ καὶ ἱκεσίαι, ὅσον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κώχ! Ἀπὸ τῆς ἀξιομνημονεύτου ἐκείνης ἡμέρας τῆς 13. νοεμβρίου 1890, κατ' ἣν ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ «Γερμανικῷ ἱατρικῷ περιοδικῷ» ἡ περίφημος διατριβὴ τοῦ Κώχ, αἱ «περαιτέρω αὐτοῦ Ἀνακοινώσεις περὶ τοῦ θεραπευτικοῦ μέσου τῆς φυματιώσεως», ὁ Κώχ ἔγεινε τὸ κέντρον πάσης σκέψεως καὶ πάσης ὁμιλίας οὐ μόνον τῶν ἀσθενῶν ἀλλὰ καὶ τῶν ὑγιῶν. Ἡ γενικὴ αὕτη ἐξέγερσις τῶν πνευμάτων, ἡ μετ' ἀστραπιαίας ταχύτητος διάδοσις τοῦ σωτηρίου ἀγγέλματος εἶνε εὐεξήγητος, ὅταν ἀναλογισθῶμεν τὴν καταστροφὴν καὶ τὸν ὄλεθρον ὃν ἐπιφέρει εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ἡ νόσος, τῆς ὁποίας τὴν θεραπείαν ὑποσχεῖται ἡ ἀνακάλυψις τοῦ Κώχ. Ὡς γνωστόν, τὸ ἐν ἑβδομὸν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς καταστρέφεται ὑπὸ τῆς φθίσεως, ἐν μόνῃ δὲ τῇ Πρωσσίᾳ ἀποδνήσκουσι κατ' ἔτος 90,000 ἀνθρώπων, ἐν ὅλῃ δὲ τῇ Γερμανίᾳ 160,000 ἐκ τῆς νόσου ταύτης.

Τὸ κέντρον τῆς μεγάλης κινήσεως, ἥτις ἠγέρθη διὰ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ Κώχ, ὑπῆρξε τὸ Βερολῖνον. Ἐν τὸς ὀλίγων ἡμερῶν εἶχον συρρεῦσει ὑπὲρ τὰς δύο χιλιάδας ξένων ἱατρῶν ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τοῦ κόσμου, οἵτινες μετὰ νευρικῆς σχεδὸν ταραχῆς, μετὰ ἀπαύστου σπουδῆς καὶ ἀεικινήσιας προσεπάδουν, κατὰ τὴν βραχεῖαν αὐτῶν ἐν Βερολίνῳ διαμονὴν νὰ μάθωσιν ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα ἐκ τῆς μεγάλης τοῦ Κώχ ἀνακαλύψεως, ὅπως ἐπανακάμψωσιν εἰς τὰς πατρίδας τῶν ἀποκομίζοντες ἀνταξίους τῶν κόπων καὶ τῶν δαπανῶν τῶν καρπῶν. Μετὰ πολλῆς φιλοφροσύνης ἐπροθυμήθησαν οἱ ἐν Βερολίνῳ ἱατροὶ νὰ ἱκανοποιήσωσιν τὴν φιλομάθειαν τῶν ξένων συναδέλφων τῶν, κατ' ἐκάστην δὲ ἡμέραν ἐν τοῖς νοσοκομείοις ἐξελίσσοντο λίαν ἐν-

διαφέρουσαι σκηναί, αἵτινες καίπερ ὁμοιοτρόπως κατ' ἐκάστην ἐπαναλαμβανόμεναι οὐδόλως ἀπέβαλλον τὸ ἰδιόρρυθμον αὐτῶν ἐνδιαφέρον. Εὐθὺς ὥς ἠνοιγόντο κατὰ τὴν πρωίαν αἱ θύραι τοῦ νοσοκομείου Charité, ἦσαν ἤδη παρόντες οἱ πρῶτοι ἄλλοδαποὶ ἱατροὶ, οἱ δὲ τελευταῖοι ἐρχόμενοι κατέλειπον ἀργὰ τὸ ἐσπέρας τὰς αἰθούσας τοῦ ἀκόμψου καὶ μελαγχολικοῦ οἰκοδομήματος, ἐν αἷς πᾶσα ἡ προσοχὴ καὶ τὸ ἐνδιαφέρον συνεκεντροῦτο εἰς τὰς κλῖνας τῶν φθισικῶν. Τινὰς ἐκ τῶν σκηνῶν τούτων παριστῶσιν αἱ ἡμέτεραι εἰκόνες.

Ἡ ἐν ἀρχῇ τῶν γραμμῶν τούτων κειμένη μικρὰ εἰκὼν δεικνύει ἡμῖν ἐπὶ τῆς σανίδος πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ παρατηρητοῦ ὑάλινα ἀγγεῖα περιέχοντα λευκοὺς μῦς, ἐπὶ δὲ τῆς τραπέζης κλωθὸν διὰ μικρὸν ἰνδικὸν ὕδρῳχοιρον, ἐκεῖ δὲ πλησίον ὑαλίνους σωλήνας πεπωμασμένους, περιέχοντας λύμφην. Ἀλλὰ πολὺ ποικιλώτερα καὶ πολυαριθμότερα εὐρίσκομεν τὰ σκεύη ταῦτα τῆς ἐπιστήμης ἐν τῷ παρακειμένῳ ἐργαστηρίῳ, ὅπερ παριστᾷ ἡ τρίτη εἰκὼν, καὶ ἐν ταῖς μετ' αὐτοῦ συγκοινωνούσαις αἰθούσαις, ἐν αἷς οἱ μαθηταὶ τοῦ Κώχ, κατὰ τὸ πλεῖστον βεβαίως μαθηταὶ προβεβηκότες τὴν ἡλικίαν, ἐκτελοῦσι τὰ πειράματα καὶ τὰς ἐρεῦνας τῶν, ἵνα κατόπιν ὑποβάλωσι τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν εἰς τὸν καθηγητὴν Κώχ. Μόλις μετὰ πάροδον ὀλίγων λεπτῶν τῆς ὥρας ἀρχίζει τὸ βλέμμα τοῦ ἐπισκέπτου ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ περιλαμβάνῃ τὸ συγκεχυμένον ἐκεῖνο πλῆθος τῶν ὑαλίνων ποτηρίων, φιαλῶν, μικροσκοπίων, καὶ μαγειρικῶν σκευῶν, ὅπως ἐπὶ τέλους διατρίψῃ ἐπὶ μακρότερον χρόνον περὶ τὰ ἀναρίθμητα ὑάλινα δοχεῖα, τὰ περιέχοντα λευκοὺς μῦς, καὶ περὶ τοὺς ζυλίνους κλωβούς, ἐν οἷς ἐγκλείονται οἱ ἰνδικοὶ ὕδρῳχοιροι, οἱ χρησιμεύοντες εἰς τὰ διάφορα πειράματα. Ἡ δευτέρα εἰκὼν παριστᾷ τὸν διὰ τῆς λύμφης ἐμβολιασμόν ἐνὸς φθισικοῦ ἐν τῷ νοσοκομείῳ τοῦ Βερολίνου Charité. Ἐπὶ τῆς κλίνης κάθηται ὁ ἀσθενὴς ἡμίγυμνος, ὅπως ὑποστῇ τὴν διὰ τῆς λύμφης ἐνεσίαν. Ὁ ὑπὸ τῶν βοηθῶν αὐτοῦ συνοδευόμενος ἀνώτερος ἱατρός κρατεῖ ἐν τῇ δεξιᾷ τὴν μικρὰν καὶ αἰχμηρὰν ὑαλίνην σύριγγα, περιέχουσαν τὸ διαφανές, ὑποκίτρινον ὑγρὸν, (τὴν λύμφην), καὶ ἐφωδιασμένην ὀπισθεν μὲ μικρὰν κοίλην σφαῖραν ἐκ κόμμιος. Περὶ τὴν κλίνην τοῦ ἀσθενοῦς ἴστανται οἱ ξένοι ἱατροὶ παρατηροῦντες τὰ γινόμενα, ἀπευθύνοντες ἐρωτήσεις πρὸς τὸν Γερμανὸν ἱατρὸν καὶ ἀκούοντες, πολλοὶ εἰς τὴν μητρικὴν τῶν γλῶσσων, τὰς ἀπαντήσεις καὶ τὰς ἐξηγήσεις τῶν ἀποριῶν τῶν. Ἀνωθεν τῆς κλίνης τοῦ ἀσθενοῦς, ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τοῦ κρατοῦντος τὸν λαμ-